

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину . . . . . 6 дин.
на пола године . . . . . 3 дин.
за стране земље на годину . . . . . 9 дин.

Недеља 22. Децембра 1891.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преглату ваља слаати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Решењем суда општине вароши Београда од 20. Новембра 1891. године. Абр. 3205. сазван је био збор грађана београдских на дан 8. Децембра 1891. год. ради избора Председника општине, три члана суда и четири кметовска помоћника.

На овоме збору није се могао извршити избор овај са тога, што није дошао онолики број гласача, који је потребан за пуноважно решење ствари, према чл. 13. тачке г. алинеје 2. закона о општинама.

Услед овога суд општине вароши Београда решењем својим од 9. Децембра 1891. год. Абр. 4395., сазвао је други општински збор на дан 13. Децембра 1891. год., на коме су са апсолутном већином гласова према члану 22. тач. 7. зақ. о општ. изабрати

А.) ЗА ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ:

Г. МИЛОВАН Р. МАРИНЈОВИЋ

досадашњи председник са 1244 гласа;

Б.) ЗА ЧЛАНОВЕ СУДА, ДОСАДАШЊИ КМЕТОВСКИ ПОМОЋНИЦИ:

Г. г. Јован Антонијевић са 1243 гласа,
Димитрије Вељковић са 1243 гласа, и
Јован Илић са 1241 гласом;

против једног гласа, што је добио г. **Коста Арсенијевић**, новинар.

В.) ЗА КМЕТОВСКЕ ПОМОЋНИКЕ, ДОСАДАШЊИ КМЕТОВСКИ ПОМОЋНИЦИ:

Г. г. Коста Чупић са 1244 гласа,
Андра Надеждић са 1244 гласа.
Младен Тодоровић са 1237 гласова, и
Данило Чонкић са 1243 гласа.

против **Јована Станковића**, који је добио 3 гласа, **Светозара Ботонића** са 3 гласа, и **Михајла Ерковића** са 1 гласом.

Избор је овај пуноважан, према чл. 13. тачке г. алинеје 4. чл. 22. та. 7. и чл. 37. тач. 7. зақ. о општинама, о чему се грађанство вароши Београда извештава.

Од суда општине вар. Београда 17. Децембра 1891. год. бр. 4454.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

101. РЕДОВНИ САСТАНАК

18. Новембра 1891 године.

Председавао председник г. М. Р. Маринковић од одборника били: г.г. В. Виторовић, В. Виторовић, Ф. Васиљевић, М. Јанковић, К. В. Михајловић, Ј. Станковић, Р. Петровић, К. П. Михајловић, Н. Р. Поповић, Љуб. Јовановић, Р. Ђирковић, Д. Најдановић, Р. Драговић, М. Велизарић, Б. Димитријевић, И. Цветановић, С. Азријел, М. Капетановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице државе 15. Новембра 1891. год. и усвојен је без икаквих измена.

II.

Одборник г. Коста Б. Михајловић предлаже да општина београдска установи споменицу за оне одборнике, који су ревностно и савесно испуњавали своју одборничку дужност.

По саслушању овога, одбор је одлучио, да се о овоме предлогу у идућој одборској седници решава.

III.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд бр. 3065, 3066, 3010, 3011, 3012, 2992, 2991, 3009, 3043, којим се траже уверења о владању и имовној стању појединих лица, одбор је изјавио, да су Стеван Поркић сапунџија Дим. Борђевић трг. Никола З. Поповић сајџија Коста Николић кафеџија — доброг владања и доброг имовног стања; да су му Марија Радосављевић, Лазар Зарић, помоћник трговачки Лазар Ранковић олд. Тодор Глигоријевић и Коста Петровић рабаџија — непознати.

IV.

Председник износ одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о имовној стању и породичном односу.

По прочитању свијутих молби бр. 18429, 18091, 17997, 18297, 18405, 18383, 18375, 18363, 18326, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовној стању молилаца Емилије Ширгић, Јелене С. Пајкић, Милана Кнежевића, Димитрија Јовановића па тек онда да им изда тражено уверење, да се молиоцима Љубици Ј. Стевчић, Ракли Јовановић, Исаку Р. Херцогу Јулки Тараји и Димитрију Стојковићу може дати тражено уверење.

V.

По прочитању протокола лицитације Сбр, 18378, држане 15. Новембра 1891. год. за давање под закуп изношења ђубрета из вароши за време од 1. Јануара 1892 до 31. Децембра 1893 год. — одбор је решио, да се изношење ђубрета из кварта варошког уступи Филипу Анастасијевићу за годишњу аренду од девет стотина динара, из кварта палилушког Јосифу Здравковићу за годишњу аренду од осам стотина и један динар; за остале квартове лицитације су као неповољне одбачене с тим да се друге распишу.

VI.

По прочитању протокола лицитације Сбр, 18377, држане 13. Новембра 1891. године за давање под закуп оправку свију општински возова односно сарачког, сатлерског и фарбарског посла, за време од 1. Јан. 1892. до 31. Дец. 1892 год. одбор је решио, да се оправка свију општинских возова односно сарачког сатлерског и фарбарског посла уступи Сави Раденковићу за годишњу цену од хиљаду девет стотина осамдесет и пет динара и педесет пара.

VII.

По прочитању протокола лицитације Сбр, 18376 држане 13. Новембра 1891. год. за давање под закуп оправку свију општинских возова односно ковачко-коларског посла за време од 1. Јан. 1892 год. до 31. Дец. 1892 год. одбор је решио, да се оправка свију општинских возова односно ковачко-коларског посла уступи Јоци Јуришићу за годишњу цену од хиљаду шест стотина деведесет девет динара.

VIII.

Продужен је претрес буџета расхода за идућу 1892 годину.

102. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

21. Новембра 1891. год.

Председавао председник г. Милов Р. Маринковић, од одборника били: г.г. М. Капетановић, Виторовић Н. Р. Поповић, Чајевић С. Азријел, Љ. Јовановић, Р. Ђирковић, Ф. Васиљевић, Ј. Станковић, Б. Николић М. Велизарић, Л. Дашковић, Миј. Јанковић, К. В. Михајловић, Р. Петровић, Мил. Марковић, Мата Јовановић, К. П. Михајловић, Д. Најдановић, Б. С. Шоваковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице државе 18. Нов. 1891. г. и примљен је без икаквих измена.

II.

Продужен је претрес буџета расхода за идућу 1892 годину.

III.

Одборник г. Мата Јовановић предлаже, да се бара Венеција насне по предлогу комисије, како би се тај простор могао употребити за житни трг.

По саслушању овога одбор је одлучио, да се о овоме предлогу други пут решава.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Општинска велика предузећа. Као што је раније јављено општина је Београдска закључила уговор са Периклесом Цикосем из Милана о грађењу трамваја и електричног осветлења вароши Београду. У уговорима тим остављен је предузимачу рок, у коме има отпочети радове на датим му пословима. Рок за почетак грађења електричног осветлења био је 3 Окт. 1891. год. а за почетак грађења трамваја 3 Новембар 1891. год.

Сталне комисије за надзор при грађењу ових предузећа, према уговору а на позив општине београдске изашле су на лице места, да констатују почетак радова и да о томе известе суд општински.

Извештај комисије за надзор при грађењу трамваја гласи:

На позив председништва, данас 3. Нов. састала је се стална комисија за надзор трамвајских радова, и изашла је на место, које је предузимач купио за постројење штала и други зграда за управу трамвајског предузећа па је нашла следеће стање радова и то:

1. Предузимач је подигао и ставио под кров једну шталу од 20 мет. дужине и 8 мет. ширине дебљина зидова је од једне цигле.

2. Предузимач је подигао до под кров једну шталу исте величине као под бр. 1.

ПОДЖЕСТАК

РАЗВАЛИНЕ ВИ ДЕНФЕЛСА

ПРИПОВЕТА

Ф. ГЕРШТКЕРА

Превод с немског

(Наставак I)

»Кад?»

»Ноћас, отац».

»Али кога сата?»

»Зар то није свеједно».

»Па јесте, али што нећеш кајеш?»

»Казаћу и то. Баш је куцо дванаест сати у Велкајму, кад сам се на пледњи каменити степен попео.»

»Зар само једну грану дајсечеш?» повиче отац јаросно; »то је заиста лу од једне младе девојке, да ноћу иде по том замљеном и пустом путу.»

»Ја нисам била сама, отац, рече Роза, нескандајући очи са оца, а и отаса ње.

»Ниси сама?» брзо запита отац, »па ко је био с тобом?»

»Бог«, рече девојка уздикујући дубоко».

»Којешта« одговори старац и погледа у страну, »баш си била обесна и тако ти се лако могла несрећа догодити!»

»У старим развалинама отац?» смешаше се Роза, а речи су јој на оца тако утицале, да је заборавио, да је требао добро да је изгрди и окренуо је други крај.

»Она стара, луда, пекар није имао друга посла, него да те горе пошље: но ја сам му већ казао своје мњење... И регистратор је ту био па је зар и он дозволио?»

»Он ме није могао задржати».

»Па што мене нису пробудили?» повиче старац »ја би те зацело задржао, буди уверена».

»Ти си већ одавно спавао, отац« рече млада девојка и погледа оштро у оца, »нису хтели сигурно да те буде».

Павле Јохус гледао је неколико тренутака преда се, хтео је још нешто да рекне, али није могао ни уста да отвори, окрене се и изађе из собе, а за собом задуни тако силно врата, да су се рагастови места покренули.

Преко целог дана Роза није улазила у кафану, ма да су гости жељели да је виде, а и оцу беше то право, да се не разговара са радозналним светом. Он је сада много вреднији био у кафани, у којој се је пређе кад и кад

само виђао, и послуживао је своје госте најријетивије. У подне се кафана испразни и Павле Јохус седне за један астал, да сам руча и чашу вина попије. За тим столом затекне га Бруно Хајде племни, и замоли га, да две три речи проговоре на само.

»Драги господине племнићу« рече Јохус не дижући се с места, »мислим да није нужно да се трудимо, јер звам од прилике шта хоћете».

»Могуће господине Јохусе,« одговори младић озбиљно, »али не знате сасвим добро. Моји се односи тако јако променули, да је неопходно нужно, да вам те промене саопштим; молим вас да ме минут два саслушате, а решење ствари ће још једнако од вас зависити».

Јохус је вртео главом. И њему је међутим до тога стало, да се овога несносног просиоца отресе, па пошто то није могао учинити у кафани, устане, попије своје вино и рече:

»Па, ајдемо. У оној соби ћемо бити кирни, али вас увапред молим, да будете што краћи и да не чекате дуго на мој одговор».

Изговоривши то уђе са младићем у собу, где му је Бруно у кратко саопштио не само изглед на имање, који ће по свршетку парнице добити, при чему је стари Јохус не верујући главом вртео, него му је казао, да је добио декрет којим се поставља за актуара при овдашњем ви-

3. Отпочет је темељ треће штале као под бр. 1.

4. Отпочет је темељ шупе за кола.

Комисија тврди, да је предузимач трамваја отпочео радове према уговору.

Чланови комисије

Б. С. Новаковић
Мата Јовановић
М. Капетановић

Одвојилу засебно мишљење
Ст. Чађевић.

Београд, 10. Новембра 1891. г

Председништву општине вар. Београда.

На позив председништва да на дан 3. Новем. ов. године присуствујем као члан сталне комисије за трамвај, ради констатовања започетог рада част ми је председништву поднети своје одвојено мишљење: Слажем се са изјављеним мишљењем осталих чланова комисије у томе да је предузимач:

1.) Озидао две штале свака од 20 м. дужине за 12 коња у два реда, до под кров и да је на обема поставио кровну конструкцију.

2) Да је ископао темеље за још 2 штале.

3. Да је ископао и нешто озидао темељ за колску фелизу; и

4) Да је привукао доста материјала за зидање.

Према томе заиста је констатован факт да је предузимач одпочео радове за грађење трамваја.

Ну пошто стална комисија има за задатак да надгледа и оцењује каквоћу радова и материјала, ради чега је несумњиво одбор и изабрао то потписати има да примећу:

а) Да су зидови озидањих двеју штала слаби. Они су од једне цигле (0 30 мет.) а треба да су са обзиром на висину, дубину и дужину сваке штале *циглу и ш* (0 45 м.)

Мислим да ми није потребно да се за то позивам на признате техничаре.

Па баш и ако би се нашло кога и које земље, гди би се такво зидање дозволило. Убстрахујући обрасце и правила, код нас се такво зидање не сме дозволити, за то што не држе она правила при зидању која су другда строга.

На прилику нашао сам саставке и преко 20 м. м. дебеле а скоро нема их од 10 м. м. То на другом месту не сме да буде а нарочито кад се зида обичним малтером као овде.

2) Спољне платно штале која је паралелна друму, мало се већ испуцало за које зебом да се несруши.

3) Исто тако неби требало да зидају и остале штале са истом дебелином зидова (од 0.30 м.)

Кровна је конструкција добра.

Ово је моје мишљење

Ст. Чађевић
инжињер.

А извештај комисије за електрично осветљење гласи:

Господине председниче.

Част ми је известити вас да је се надзорна комисија за електрично осветљење вароши Београда, на свом првом састанку од 3. ов. месеца конституисала, изабравши потписаног, за свог председника.

Истога дана, у 4 сата по подне, састали су се чланови надзорне комисије на земљишту, гди се има подићи централа за електрично осветљење. пошто тога дана истиче двомесечни рок од потписа уговора, у коме је року повластичар дужан отпочети радове око инсталације електр. осветљења. Том је приликом комисија констатовала, да је консионар зајиста отпочео радове око инсталације електр. осветљења за варош Београд, јер је на самом земљишту нашао две групе раденика, од којих је једна ископала осам (8) метара дубок бунар за воду, а друга довршила четири (4) метра дубоку јаму (која има 36 квадр. метара (тридесет и шест) у површини) за полагање темеља димњаку за парне машине.

Комисија је у исти мах нашао, да земљиште на коме ће се подићи централа за електр. осветљење како величином тако и положајем потпуно одговара условима, који се траже за грађевине те врсте, па је за то одобрила размену земљишта, коју је учинио повластичар заменивши бесплатно уступљено му земљиште на савској обали, овим, на дунавској страни Београда. Ову је замену земљишта комисија одобрила у толико пре што је она извршена на корист општине београдске, пошто је повластичар земљиште на дунавској страни о свом трошку купио.

Извештавајући вас о свему овоме, молим вас г. председниче да садржину овога извештаја саопштите и Одбору општинском и да примите уверење о мом одличном поштовању.

5. Октобра 1891. год.
у Београду.

Председник
надв. ком. ел. осв. за вар. Београд
В. М. Станојевић

Сва ри ова извештаја прочитана су одбору у седници његовој од 9. Дец. 1891. год. и одбор их је примио к знању с тим, да се предузимачу препоручи солидност у раду.

Цена хлебу. Одбор је општински у седници својој од 18 дец. 1891. год. решио, да се цена хлебу спусти на двадесет и шест пара од килограма, а да се по вароши продаје хлеб по 25 пара у тежини од 962 грама.

Ова такса вреди од 20 ов. месеца.

Присутници. На захтев истражног судије за вар. Београд, одбор је општински у седници својој од 9. дец. 1891 год изабрао ова лица за 1892. год. за присутнике при ислеђењика кривичних дела:

За *кварт варошки*: Пера Петровић шло-сер, Јован Јовановић трг. Јоца Костантин-новић трг. Илија С. Рајковић трг. Јоца

вичном суду. Ова служба до душе доноси мало прихода, али је стављала у изглед леп напредак у државној служби и била је довољна, да муж и жена скромно живе.

Подругљиви подсмех изгубио се са лица кафецијиног, кад је чуо какву је службу младић добио. — рече му, љубавнице, него икад до сад:

„Е где сад, актуар при кривичном суду, дакле стално место, а не као до сада вечито бадавадицање. А дали Роза заиста вас вели?”

Вруно уздахне из дубине душе и бојаљљиво рече:

„До синоћ сам био уверен о њеној љубави и сретан у том уверењу, али јутрос — “

„Јутрос? Где сте се ви јутрос разговарали са девојком?”

Немојте се љутити, господине Јохусе, ни на мене, ни на Розу што смо се без ваше дозволе састајали. Ја сам морао сам њоме говорити, морао сам јој казати, шта ми на срцу лежи, те смо се јутрос у девет сати нашли на путу к развалинама, а у то доба био је већ у великој дан и много је људи пролазило поред нас.“

„Тако, тако, на путу ка развалинама?” рече кафеција, „па шта вам је казала Роза?”

„Она беше са свим другојача; била је бледа као смрт, а очи јој упале.“

„Ви знате шта је та луда девојка поћас радила?”

„Сад знам, јутрос нисам знао, и да сам знао јв би је питао, али је тек није то тако јако узнемирило, јер би ми признала.“

„Па шта је дакле говорила?” питаше кафеција све пажљивије.

„Да не може никад бити моја и да се морамо за на век растати.“

„Хм, па јесте ли јој ви претого казали, какву сте службу добили?”

„Јесам, и она се је више уплашила него што је се томе обрадовала. Никако не могу да објасним то њено понашање.“

„Уплашила се?”

Може бити да сам се преварио, али на сваки начин била је у великом узбуђењу и са сузним очима уверавала ме је, да ми разлог овоме своме понашању не може и не сме казати.“

„Не сме? промрља Јохус, то је заиста чудновато; а зар вам о томе синоћ није ништа говорила?”

„Ни речи, била је врло љубазна и поверљива и она ме је сама тешила да морамо кад тад дочекати бољу будућност.“

Кафеција приђе вратима, отвори их и нареди Вербли, да зовне Розу јер је господин Хајде, Вруно је гледао кроз прозор на поље, а кафеција је међу тим са спуштеним рукама шетао по соби, Девојка још не беше дошла и

обојици је било дуго време. Најпосле, кад је кафеција још једанпут хтео да је зове, промрља Вербл главу кроз врата и рече: „Неће да дође.“

„Надао сам се — Бог ће свети знати, шта она има сад против мене — ја то не могу да објасним.“

„Па зар вам није никакав узрок казала?” запита кафеција и стане пред младићем, „сетите се, можда вам је штогод наговестила?”

„Ништа баш, бар ја је нисам разумео, јер су јој речи биле тајанствене и мрачне. Она је могла и смела само то да ми каже, да се морамо растати — растати за навек — и то је све.“

„Хм“, промрља Јохус, сав позеденивши и намргодивши се, ђаво ће знати шта је у глави те девојке, тврдоглава је као ђаво и због тога имам често галибе с њом. Но оставите да се ја с њоме разговорим и надам са, кад сте такву службу добили, да ћемо моћи ствар удесити, а девојка ће ваљда дотле доћи к себи.“

„Кад би је сад само могли приволети, да ме још једном саслуша!”

„Сад се не може ништа учинити, прво морамо ја с њоме говорити. Ви ћете ваљда доћи овамо или ћу ја по вас послати.“

Наставиће се

Крстић бив. меандија, Миша Новаковић берберин, Спасоје Стефановић трг. Стојан Здујић трг. Илија Марић трг. Мита Жељесковић меандија, Риста Миленковић трг. Јаков Леонович трг.

За кварт врачарски: Богоје Јовановић кафеџија, Никола Максимовић магазиџија, Сима Лазаревић бакалин, Тоша Милићевић кафеџија, Коста Шуменковић кафеџ, Илија Савић пензионер, Таса Марковић бакалин, Јован Обрадовић трг. Ташко Петровић каф, Коста Лазаревић дуванџија. Коста П. Вуковић касапин, Серавим Дабич лебар.

За кварт дорколски: Јеврем Петровић терџија, Глиша Ђорђевић пензионер, Риста Попадић приват. Јован Ристић каф, Иван Триковић каф. Лаза Радовић јорганџија, Сима Џампић лимар, Самујло Адут бакал. Нестор Ристић приват. Љубомир Стојановић пензионер. Димитрије Пешика пензионер, Богосав Марјановић берберин.

За квар савски: Павле Цветковић трг. Риста Паранос трг. Љубомир Мијатовић трг. Сима Павловић трг. Никола Тодоровић меанд, код „9 Југовића“ Стојан Мирић трг. код вел. пиваре, Милан Трајковић трг. на Сави, Иван Станимировић кафеџије код „Краљевића Марка“. Јован Лучић умар на Сави, Симон Ландау трговац лимарски, Јеротије Миливојевић каф. до ђумрука Мића Крсмановић трговац на Сави

За кв. теразиски: Живко Кузмановић трг. Димитрије Наумовић казанџија, Голуб Јавић трг. Димитрије Кнежевић трг. Филип Богојевић трговац, Јова Вељковић пензионер, Димитрије Илић приватизер, Илија Димитријевић каф. Глиша Стојановић мезџија Јова Јелвић трговац, Коста Дукић абаџија.

За кварт палимулски: Сретен Димитријевић кафеџија, Ђорђе Кравањанац земљоделац, Сава Ковачевић земљоделац, Андра Југовић бакалин, Коста Трпковић лебар, Петроније Тешић пензионер, Младен Николић пенз. Илија Јовановић приватизер, Јања Димитријевић каф. Јана Димитријевић баштован, Мита Миленковић баштован, Љубомир Јовановић кројач.

СТЕЧАЈ.

Општини београдској потребан је један благајник и један млађи благајник.

Првome је плата по буџету 4000 дин. а другome 2000 дин. годишње.

Обоје морају бити вечни двогубом књиговодству и свима послонима, што спадају у дужност благајника.

Првенство имају они који су већ били благајници у ком новчаном заводу.

Главни благајник мора положити кауцију од 20.000 динара а млађи од 6.000 дин. у готовом новцу или државним хартијама од вредности.

Писмене молбе са доказима о спреми имају се упутити на председника општине

београдске најдаље до 1. Јануара 1892. г. закључно.

Од суда општине вар. Београда, 17. Децембра 1891. год. АБр. 4761.

ПРИМЕТБЕ НА УГОВОР*)

који има да се закључи међу општинџм краљ. срп. престонице Београда и г. Цикосем из Милана о осветљењу престонице Београда електрицитетом.

Одбору општине вар. Београда

Одбору познато је зашто сам од 26 Априла о. г. престао долазити у седнице

Више дакле као грађанину ове вароши но као одборнику, нека ми се допусти да кажем своје мишљење о једном уговору, који је од врло великога значаја за нашу општину, који везује општину готово за читаво пола века, о уговору за осветљење вароши Београда електр. светлошћу с г. Периклесом Цикосом из Милана.

Кад сам прочитао напрт тога уговора, који је у штампаним екземплярима данас раздат г. г. одборницима, изненадила ме је смелост, којом се један за општину тако штетан уговор, подноси представништву вароши, с препоруком да га усвоји.

У начелу противан сам оваком уговору поред осталог, поглавито и с тога, што су истим, *повл. стичару дата много већа права но што су стечајем за електрично осветљење била објављена.*

Да наведем о томе само два примера

Тако у стечају одређено је, да моторна снага за произвођење електричне струје има да буде динамо-машинама а свага да је снага водене паре. У уговору пак допушта се, да та снага може бити или снага водене паре или ма каква друга природна снага. Међутим зна се врло добро каква је огромна разлика у ценама произвођена електричне струје међу снагом водене паре и каквом другом природном снагом.

Електричну струју можемо добити куд и камо јевтиније, ако је произведена природном снагом, но ако се производи воденом паром.

Исто тако у стечају се само „дозвољава“ да спроводници ваздушни буду онде, где је то технички могућно, а у уговору остављено је без ближих одредаба где спроводници могу бити подземни а где ваздушни. По себи се разуме да ће повластичар, где год може, послужити се ваздушним спроводницима, јер су далеко јевтинији од подземних. Подземни спроводници стају много више од половине коштања целокупне инсталације електричнога осветљења.

Ово је довољно, а да друге такође врло велике мане овога уговора и не спомињем, те да се овај уговор у начелу не прими.

Нема сумње да би општина добила куд и камо повољније понуде, но што их је добила, да је само у стечају било објављено, да је београдска општина вољна, да под тако повољним условима за повластичара уступи некое искључиво право за произвођење електричне струје за осветљење и сваку другу потребу вароши Београда.

*) Види стенографске белешке, штампане у 51. и 52. броју Општ. Новина. Ур.

Треба само упоредити расписан стечај за електрично осветљење вароши Београда (5 број општ. повина од ове године) с овим уговором, па ће се лако увидети, да се из стечаја није могло сазнати, да ће повластичар добити толике олакшице и осигуравања, каква му се овим уговором гарантују.

Ако се пак доцније дошло до уверења да је београдска општина у стању, да толико благодети, на своју очевидну штету чини повластичару за електрично осветљење онда нека се то новим стечајем обзнани, те да и други конкуренти, под тако знатно промењеним и олакшаним условима могу своје понуде поднети.

Уговор с таквим генералним манама не треба ни у начелу усвојити

Али, ако се одбор општине вароши Београда ипак реши, да га у начелу прими, онда га без сумње мора знатно изменити.

Измене, које би у појединим члановима уговора требало поглавито учинити, по моме мишљењу биле би следеће:

1. Услови повластице

Из члана 1. да се избришу речи: „и његовом атару“, пошто је стечајем тражено само осветљење за варош Београд а о атару београдском није било ни помена. Немамо потребе, да се још сад за 41 годину унапред обвезујемо, да и атар београдски морамо осветлити електричном светлошћу. У свако доба, ако само општина жели, повластичар ће радо пристати, да под истим условима и даље распростре електричну светлост, У противном случају општини су одрешене руке, да тамо заведе онакво осветљење, какво јој најбоље конвенише.

У интересу је општине дакле, да из чл. 1 изостану речи: „и његовом атару“.

Чл. 2. Сасвим да отпадне, јер је до крајности противан општинским интересима. Довољно је кад се концесионару даје искључива повластица: „за произвођење и спровођење електричне струје у Београду, како за јавно и приватно осветљење тако и за сваку другу цел, на коју се електрична струја даје у опште употребити“ (чл. 1.)

Поред тога зашто да се општина и на то обвезе, да за 41 годину „не може ни ком другом уступити“ „нити одобрити какво слично предузеће“ и т. д. на пр. „гасом или другим којим начином“, ако би то ишло у корист општини?

По себи се разуме, да општина без оправданих потреба неће поред електр. индустријскога предузећа уводити и какво друго слично предузеће. Али, ако на пр. општина не буде задовољна електричним предузећем, што ће по моме уверењу не у року од 41, годину већ после неколико година наступити, зар да је онда за тако дуги низ година лишена права да своје потребе на најкориснији начин подмирује?

Факт је, да су у Темешвару брзо стекли то искуство, да је њихово улично електр. осветљење и рђаво и скупо.

У Темешвару као и у већини других европских вароши где се покушава увођење електричне осветлости, поред електричнога индустријског предузећа, одржава се и врло добро напредује и гасно индустријско предузеће. Оба та предузећа могу дакле једно поред другог да постоје и да једно другом конкурише. Корист је отуда за потрошаче очевидна. Сву ту корист, коју би евентуално могли имати наши грађани, чланом 2-гим уступа се концесионару. Уводи се дакле у нашу општину један безду-

WWW.UNILIB.RS

шно неограничени монопол. А врло је добро познато како су и обични монополи врло теретни и увек скупи.

Повластичару даје се према чл. 1 овога уговора монопол на произвођење, спровођење и сву могућу примену електричне струје у вароши Београду.

Па шта се онда хоће још и више?

Било би дакле сасвим неоправдано и на очевидну штету општинских интереса, кад би се повластичару, поред оних права одђених у чл. 1 дала још и она означена у члану 2.

Да би се дакле општина наша од једне очевидне и огромне штете сачувала, треба чл. 2 овога уговора са свим избацити.

У чл. 3. да се ближе објасни какве су то радионице за справљање и спровођење електричне струје, које повластичар може подизати у вароши а на местима, „која он за добро нађе“.

У чл. 4 да се одмах тачно одреди место, које је према томе члану општина дужна бесплатно да уступи повластичару. И зар се неби могло наћи удесно место на дунавској страни, место онога, које је у том члану предвиђено т. ј. „близу савске обале а недалеко од жељезничке пруге“.

Било да се одбор општински реши, да централна радионица буде на Сави или на Дунаву, и у једном и у другом случају нужно је, да се то место одмах у уговору тачно одреди.

Чл. 6. Нема за општину никакве стварне вредности, с тога треба га изоставити или на место његово да дође члан у коме би се одредило, под којим би условима могла општина тражити од повластичара да пређе на другу врсту осветљења и тако исто ако би и повластичар захтевао да промени начин осветљења, нужно је, да се уколико је могућно тачније одреде услови, или да се тачније прецизирање тих услова остави једној варочитој комисији, која би се имала изабрати од стручних лица и која би имала да пропише, под којим условима имала би се евентуално извршити промена врсте осветљења. Половину броја чланова те комисија бирала би општина а половицу повластичар. Председника да бира грађевински савет. Укупни број чланова те комисије да није већи од десет, нерачунајући ту и председника.

То би биле у главном приметбе на I део овога уговора. Претпостављајући, да у једној одборској седници, код тако важнога уговора неће се моћи можда ни с начелном дебатом свршити, то ако ми се допусти остале приметбе на уговор, о коме је овде реч, поднећу до друге одборске седнице.

22. Јула 1891. године
у Београду.

Др. Марко Т. Лекс.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стенографским белешкама.)

држан 29. Јула 1891. год.

Председавао председник Милован Маринковић.

Председник. Састанак је отворен. Молим вас чујте протокол прошлог састанка. (Секр. чита).

Прима ли се протокол? (прима)

Сад молим вас да одобрите цену лебу о чему је прошлог пута решено при педовољном броју одборника (одобрава се).

Предузимац Петар Китус почео је да полаже тротоарске плоче у цариградској улици за приватне грађане по извесној цени.

Да би могли тај посао да и ми довршимо за оне грађане који сами неће да праве тротоар, ја сам наредио те је тај човек позвао и упитан: да ли би се примио полагања тротоара по цени по којој то чине и други предузимачи и он је пристао и о томе је изјаву поднео коју молим да чујете.

Секретар чита

Председник. Он би дакле начинио тротоар у Кнез Мијаиловој улици пред имањем Пајевићевим у улици Караџићевој поред апотеке Дилберове и онда у цариградској улици.

А. Одвик. Ја мислим да неће ни један бити противан овој понуди ако само није коме другоме уступљен раније тај посао (није)

М. Јовановић. Ја имам да кажем да Китуса познајем као каменоресца и као вештака у томе полагању тротоара и ја би му овај посао уступио једно што не тражи веће цене од осталих а друго што сам уверен да ће посао свршити како треба.

Председник. Одобравате ли ово? (Одобравамо).

Панта Манојловић узео је да гради онај макадам од Лондона па к Академији по 42 паре дин. метар. Но после тога јавио је се неки Тодор Остојић по цени од 35 али кад је наређена ужа лицитација он је одустао јер није имао да подлжи кауцију.

Одобравате ли према таквоме стању ствари да се Панта прими за предузимача? (одобравамо).

Савезна стрељачка дружина држаће ове године свечано гађање у Брањи па је се обратио председник г. ђенерал Грујић с молбом да и општина, као увек до сад, одреди извесну награду са своје стране (чита се молба).

И. Цветановић. Од две три године та је награда давата па треба и од сад.

А. Дашковић. Не верујем да има међу нама кога који би био противан тој установи или давању награде. Но пошто се може да деси да награда припадне не борцима, ја би био за то да се њима не да него онима од бораца који би имали најбољи резултат.

Соломон Азријел. Ја мислим да смо ми давали награду кад је гађање овде држано а сад треба да да општина у којој ће бити то свечано гађање.

Ф. Васиљевић. Ја сам за то да се да 100 дин. (чује се: да се да 300 динара).

Н. Р. Поповић. Ја сам противан да се од сад даје тој дружини ма каква помоћ. Ја разумем давање помоћи једном друштву кад се устројава и док нема свога капитала и т. д. али овде није тај случај. И у колико ја познајем рад ове београдске стрељачке дружине, она је се претворила у дружину за свечана гађања којом приликом најбоље се задовољава сујета младих и богатих људи који имају новаца да безброј метака избаце па да се за погодке оките неким орденима тако да их већ немају где на прса да међу. Међутим да је отаџбина у рату сви ти наши би се у ванборачким редовима. Са тога сам противан награди.

Председник. Да ставим на гласање. Ко је за награду гласаће за, ко је против — против.

(Гласало је за 8 и председник 9-ти против 8).

Дакле награда ће се дати. Колика? (300 не него 150 дин). Ко је за награду од 300 дин, казаће 300 ко је против а за 150 казаће 150.

(Гласали су 7 за 300, 3 за 150, а остали се уздржали од гласања).

Усвојено је дакле да се да 300 дин. на име помоћи.

Председник. Сад прелазимо на дневни ред.

Сад имамо да прочитамо оне приметбе г. Лека које је учинио после првих приметаба и то од чл. 7 па до краја уговора о електр осветљењу.

Ја вас молим те приметбе да саслушате, а за тим да чујете и објаснења г. Станојевића на те приметбе.

Бока Станојевић. Г. Марко Лекс је учинио приметбе прве до 7 члана уговора, а после овога учинио је још ове приметбе (чита)

Ми ћемо се сада вратити од члана 7 и остале чланове, који су усвојени, а на који нису ове садање приметбе стигле, те да видимо у колико оне имају значаја свога за ову ствар.

Дакле да почнемо са чл. 7-мим (про чита).

Пошто су приметбе, које г. Марко прави код овога члана оне исте, као и оне у општем делу, то остаје исти мој одговор и за овај члан

М. Марковић. Стоји ли то, што г. Марко вели, да би друге цене биле да је у конкурсу стављено да ће се моћи и друге природне снаге употребити.

Бока Станојевић. У конкурсу стоји овако (чита) Ја сам објаснио, да се све своди на једну меру, Међу тим ово нам оставља отворено поље, да се може и други начин употребити.

М. Јовановић. На сваки начин у расписаном стечају није могло другаче ни бити. Ко може гарантовати да сутра неће бити више струја. Ми сад према нашим машинама неможемо другаче и због тога смо ми узели оно што је могуће. Ја налазим да нема никакве опасности и због тога не би могао тако што ни понудити.

Ф. Васиљевић. Ја мислим да смо се ми оградиле у оној тачки напред гди се каже, ако нађе што јевтиније да ми имамо право и таксу да смањимо.

Председник. Усваја ли одбор објаснење г. Суанојевића? (Усваја).

Чујте даље.

Б. Станојевић. Код члана 9. уговора повластичар је обвезан да има у свако доба струје и г. Марко би хтео да он прикупља електричну енергију тако званом акумулаторијама.

Кад се повластичар обвезао на то, он је дужан и да се брине како ће своју обавезу испунити. Ја држим да није општински посао, да се брине и о томе, како ће повластичар испуњавати своје обавезе.

Председник. Усваја ли одбор објаснење ово? (усваја).

Бока Станојевић. Код члана 10 није баш тако страшна најменичка струја, као што је г. Марко себи замишља. Шта више ако упоредимо до данас осветљене вароши електрицитетом, видимо да је у највише

случајева употребљена наизменична струја. Сама практика није дала дефинитивну оцену између те две струје. Пре једне године дана обе су те струје стајале подједнако. Може бити да ће до довршетка наше мреже наизменична струја добити над једносмисленом и онда ћемо је сами тражити. Нека г. Марко остави науци и пракци да пресуде међу обе струје. Ми смо се и за тај случај уговором побринули.

Што те тиче интензитета струје у спроводима г. Марко ће знати, да смо максимални интензитет ограничили истим чланком а интензитете струје у лампама и њиховим спроводницама одређује сам интензитет светлости.

Председник. Усвајали одбор објаснење чл. 10. ? (Усваја).

Б. Станојевић. Код члана 12 г. Леко се свом снагом труди да нам докаже, да је надземно спровођење куд и камо јефтиније од подземног. То са свим није потребно. То знамо и ми.

Уводећи електрично осветљење ми смо хтели да у исти мах оно буде што је могуће јефтиније и за то смо дозволили надземне спроводнике.

Сам ће повластичар одредити, дали је боље наместити подземне или надземне спроводнике, али се у исти мах оп и брине о сигурности сваког надземног спроводника јер је он за сваку штету или несрећу одговоран.

У Њујорку је вели г. Марко ради јавне безбедности пре годину дана сама власт уклонила све ваздушне спроводнике. То баш показује да може и Београд почети са ваздушним спроводницима кад је могао почети и Њујорк. И кад се у Београду толико развије електрични саобраћај, као у Њујорку, да ваздушни спроводници постану штетни и непрактични, онда ће се сигурно наћи у Србији власти, која ће ваздушне спроводнике уклонити. И зато смо се постарали г. Марко овим истим чланом.

Председник. Усвајали одбор и ово објаснење члана 12. (Усваја)

Б. Станојевић. Код члана 17. г. Леко би врло много уштедио себи посла ако упоређења сијалица и пламених лампа, да је хтео да види члан 41 у коме је тај однос наведен. Сијалица тражи 4 вата а пламена лампа 0:44 вата струје на сат и свећу. Дакле оне су у односу као 1. према 9.

Ја сам још у првај седници на приредбу г. Мате Јовановића напоменуо зашто се у место једне пламене лампе не може тражити 9, него 6—7 па за то исти разлози вреде и за г. Марка.

Председник. Усвајали одбор ово објаснење ? (Усваја).

Б. Станојевић. Код члана 29-ог г. Марко би хтео за то, што су појединачним ценама споменуте 1 лампе од 60. свећа — да место лампе од 16 свећа тражимо од повластичара лампе од 60 свећа, и ако смо у конкурс обавили, да ће сијалца имати 16 свећа интензитета.

„Добро би било размислити о томе“ и вели г. Марко Леко „како би се за улично осветљење могле употребити те сијалице од 60 свећа у место оних од 16, а нарочито за оно опште улично осветљење, за које општина плаћа повластичару 80.000 динара годишње ?

Ја би се заиста чудило томе захтеву и то после одређених услова и цена, кад не

би знао, да га поставља г. М. Леко. Чудо. г. Леко не тачни свуда у место 16, 60 свећа ! Ја мислим, да би добро било и о томе размислити“.

Председник. Усваја ли одбор објаснење члана 29 ? (Усваја)

Код члана 32. Код овога члана г. Марко Леко налази да су цене за приватне потрошаче врло велике. И ако је требало да г. Марко као члан комисије за осветљење те приметбе наведе приликом дебате о усвајању понуде у опште, ипак је он онда то пропустио наравно с тога што су те цене својом јефтиноћом и сувише падале у очи поред цена за гасно осветљење које г. Марко непрестано заступа. Сада тек мисли да кад тих цена за гас нема, да му је лако нападати цене за електрично осветљење. Али се он у томе јако вара.

И Ако су означене цене за приватне „највише цене“, и ако општина има право по чл. 43 да с времена на време захтева да се те цене оборе, што ће у осталом и еам повластичар по члану 32. чинити, ипак предпоставимо са г. Марком да су цене од 6 пара на сахат за лампу од 16 св. и 4 пара за лампу од 10 св. у исти мах и најниже Јер бар за сада нема изгледа за г. Марка да те цене могу бити знатно ниже. И са том претпоставком г. Марко каже : „да у Бечу на пр. сахат горења једне сијалице од 16 свећа стаје 3 крајцаре и да то осветљење три пут скупље стаје од истога таквог осветљења гасом“. Већ сам тај факт, што у Бечу кошта сијалица од 16 свећа 3 крајцаре т. ј. преко 6⁵ пара, довољан је да видимо да ми овде у Београду електрично осветљење нисмо преплатили као што мисли г. Марко него да га имамо јефтиније но у Бечу. Исто тако тврди г. Марко да је варош Грац расписала стечај за ел. осветљење па је добила понуду од Сименса и Халске по 3 крајцаре за лампу од 16 св. Кад му је вели, понуђено 2¹/₂ крајцаре, та је фирма „просто ту понуду одбила“ и стечај није остварен. И ово је један доказ више који нам сам г. Марко даје да смо ми добили ел. осветљење јефтиније но што га је могао добити Грац (и ако у њему има 105000 становника те дакле и приватна потрошња већа па дакле где је концесионару ишло у рачун да стави ниже цене по овде у Београду), и да ми нисмо преплатили наше ел. осветљење.

Г. Марко није хтео пропустити ову прилику а да не нагласи како су цене елек. осветљења здраво велике те да се приватни неће моћи лако решити да га уведу. Напротив да је општина усвојила гасно осветљење које је толико за срце прирасло г. Марку Леку, онда би сви листом потрчали да га усвоје. јер знате „у Бечу гасно осветљење кошта три пут јефтиније од електричног“. Члудовато је заиста да може човек, за кога се бар држи, да је, ако ништа друго, а оно цене оба та осветљења проучио, да може, велим, тврдити како је гасно осветљење јефтиније и после објављених цена које је Београд до данас за оба осветљења добио. Пре извесног времена расписано је одбор наше општине конкурс за гасно осветљење, и у табеларном прегледу биле су изложена и цене гаса добијене тим конкурсом. Vereinigte Gaswerke давало је приватнима гас по 40 пара метар ; кад се према каквој логика гаса одреди светлост који тај кубни метар даје, онда излази да се једним кубним метром може палити гас-

на лампа од 16 свећа пуних 6 сати. То значи да гасни пламен од 16 свећа јачинза 6 сати кошта 40 пара, дакле скоро седам пара на сахат. А ми имамо исто тако јако електрично осветљење за шест пара.

Даље фирма Mallet нудила је свој гас по 35 пара кубни метар. Њихов је гас био гори од горњег, и за то је кубни метар ранио један пламен од 16 свеће свега 4.5 сата. То значи да тај пламен за 4-5 сати кошта 30 пара, дакле један сахат кошта скоро осам пара. А ми имамо исто тако јако ел. осветљење за шест пара.

Фирма Georgy нудила је гас по 30 пара метар. Квалитет му се не зна јер није означен. Али узмимо да и ако је јефтинији, да није гори од Mallet-овог гаса, онда излази да гасни пламен од 16 свећа кошта скоро седам пара на сахат.

Па послетку да споменем како г. Марко само да би постигао своју жељу да омадоважи ел. осветљење тенденциозно наводи неистините податке. Видели смо мало час да је сам казао коко сијалица од 16 свећа кошта у Бечу 3 крајцаре и „тамо је вели, такво осветљење три пут скупље од истога таквога осветљења гасом“. Поводом тога распитао сам за цену гаса у Бечу и добио сам да кубни метар светлећег гаса кошта једанаест крајцара т. ј. 23 пара. Квалитет бечког гаса није ми познат да би могао извести тачан рачун о коштању једног пламена од 16 свећа на сахат. Али како се та цена од 23 пара мало разликује од цене 30 пара коју је нама Georgy нудио, то ће се онда у истом таквом односу разликовати и цена једног пламена на сахат. С тога ће и гасни пламен од 16 свећа који по Georgy-јевој понуди кошта скоро седам пара, у Бечу коштати шест или у најбољем случају шест и по пара. Из тога излази, да и ако је у опште гасно осветљење у Бечу јефтиније од електричног оно није три пут јефтиније као што тврди г. Леко. У осталом се Београд не може ни упоредити с Бечом где је потрошња гаса огромна, и где гасне фабрике могу увек много јефтиније дати гас по у Београду. Нека Беч покуша да се сав осветли електрицитетом па би онда питао г. Марка како би стајале цене гаса и електрицитета.

У осталом однос између гаса и електрицитета један пут је за свагда решен. Један килограм угљена није никд дао пити ће икада дати више од 260 литара гаса за осветљење, који кад се запали у пламену од 16 свећа изгори за један и по сахат. Напротив тај килограм угљена под парним казаном даје снагу од једног парног коња ; тај парни коњ створен у електрицитет светли у лампи од 16 свећа најмање седам сахата.

Из свега овога види се, да ће се усвојено електрично осветљење много лакше одомаћити у приватним кућама од гасног јер је јефтиније од сваког оног гасног осветљења које је нама досад понуђено, а да и не говоримо о сигурности и осталим питањима у којима се гас не сме ни поредити са електрицитетом.

Председник. Усваја ли одбор и ово објаснење ? (Усваја)

Бла Станојевић. Код члана 33. г. Марко замера што нису одређене цене електричне струје за индустријске цели, него је само одређена горња граница тих цена с напоменом да не могу бити више од це-

на електричне енергије употребљене на осветлење. Те ће цене утврђивали повластичар у споразуму са надзорном комисијом, а ми се можемо надати да комисија неће дозволити, да те цене буду такве да извесне индустријске послове увођењем електричне струје спречи и отежа као што то мисли г. Марко. Нека г. Марко не заборави, да је у интересу повластичара да развије ел. струје не отежава, а кад обе стране имају исте интересе споразум није тежак.

Председник. Усваја ли одбор објаснење чл. 33? (Усваја)

Бока Станојевић. Код чланова 34 и 36 г. Марко тражи да се и ценовник справа и прибора као и тарифа оправака и т. д. с временом на време прегледа и мења.

Чим је приметба г. Маркова таква да заступа интересе општинске ми ћемо је драговољно узети к знању.

И заиста на основу тих примедба у прошлој је седници и усвојен додаток чл. 43. у последњем ставу,

Председник. Усваја ли одбор ово објаснење члана 34 и 36? (Усваја)

Председник. Сад имам да вам саопштим ово.

Данас је долазио г. Цикош код мене и ставио на неке већ решене и усвојене чланове своје приметбе и молио да изнесем вама на оцену и усвојење.

Прво је односно рока. Ми смо код чл. 56 рок од 2 године свели на 18 месеци, а он моли да остане стари рок од 2 године с тога, што је земљиште, гди се има подићи зграда подводно и сваког пролећа подлежи поплави и може вода дуго да траје, да се неће моћи радити, а зими опет отежава рад.

Раденко Драгојевић. То земљиште доиста подлежи поплави и овде је било говора да тамо лежи вода по 6 месеци. (Чује се: да се усвоји 2 год.)

Председник. Усваја ли одбор ову молбу да буде рок од 2 године а не 18 месеци? (Усваја)

Сад има друга примедба Цикошева. Код члана 68 ви знате да је решено да хонорар комисије плаћају обе стране по пола. Он вели да је то незгодно да он плаћа половину дијурне ономе телу које има задатак да брани општинске интересе и вели да незна како може на то да пристане. То би вели било ружно за општину, па моли да се исправи.

Ја сам ово саопштио комисији нашој, те је она опет то питање оценила, па вас молим да чујете.

Бока Станојевић. Ми смо о овоме размислили и доиста није право да он плаћа; с тога смо овако наредили: „кад комисија на позив повластичара врши своју дужност онда ће повластичар сносити дневнице и трошкове.“

Председник. Усваја ли одбор мишлење комисије односно овог хонорара? (Усваја)

Сад трећа приметба код чл. 59. Г. Цикош тражи, да се у тач. под а, она реч, „пројектирање“ изостави, и после да с изостави онај додаток односно сумње у рачунима.

Г. Цикош вели: да му некако смешно пада да се мисли као да су они дошли овде да отимју и неможе никако тај додаток да прими, нарочито што му нема места јер у уговору има одређено како ће бити кад се што спори, а у осталом он ће и књиге потврдити.

Соломон Азријел. Ја никако нисам за то, да се тај додаток избрише. Напоследку ми и не сумњамо у рад г. Цикоша, али то може прећи и у туђе руке, и стога ми кад се овако осигуравамо, то чинимо за све могуће случајеве.

Милутин Марковић. „Она реч пројектовање може и да изостане, али оно остало мора остати јер ми знамо да сви странци који су год били у Србији по каквом послу, нису дошли овде да раде савесно, него на штету нашу.“

С тога ми морамо да пазимо на то. Пре њиховог доласка у Србију у нас је било неограничено поверење и поштење и кад један другоме даје зајам по хиљаду дуката па зајмодавац моли зајмопримца, да то нико не види и не чује и никад није било случаја да је дуг поречен; — а од кад су они почели овде долазити сада ништа од тога нема.

А. Одавић. Ја се потпуно слажем с г. Марковићем јер ми смо на жалост имали врло горка искуства и после тих искустава и знајући за пословицу која каже: кога су гује уједале тај се и гуштера боји, ми никако несмемо да попуштамо. Узмимо за пример нашу железницу. Док су је експлоатисали странци ми смо били једнако у дефициту код железнице и морали друштву по нешто доплаћивати. Сад је експлоатиса држава и сад дефицита нема.

И при овоме предузећу кад би ја сигурно знао да ће до краја остати Цикоша, ја бих му могао поклонити поверење али промене може бити и други који дође доћиће с намером да нас најгрубље експлоатише, и ми се овим од тога осигуравамо.

Б. Новаковић. Кад је комисија правила пројект, она је имала на уму два случаја: случај одкупа путем споразума и откуп, који се врши без споразума. А ова одредба у члану 6 предвиђа кад се не постиже споразум.

Мени изгледа да поред овог члана и чл. 63, не би било упутно дометати још и речи „услучају сумње“ — јер сумње може да буде сваки пут.

М. Велизарић. Ја сам се о томе разговарао с г. Цикошем и навео сам му готово све разлоге, које су употребили овде г.г. Азријел и Одавић.

Он није ништа противу тога навео само му је криво што ће то да уђе у штампу и вели, да за такве случајеве неспоразума постоји одредба чл. 36-ог и да би према томе овај додаток био излишан. Криво му је што по овом додатку може сваки да каже, да се није имало вере у солидност његову.

Председник. Нико се више не јавља за реч. Ставићу на гласиње, које за то да се усвоји оно што је већ једном било изгласано, гласаће за, а ко је против — гласаће против?

М. Марковић. Треба да буде овако питање, ко је за то да уђу речи и пројектовање и постројење инсталације, тај ће гласати за, и т. д.

Председник. Ја ћу да ствим на гласање овај члан како смо га усвоили прошле седнице с додатком речи „пројектовање и постројење инсталације“. Ко ће за то да гласа, казаће за, а ко да се то избрише, гласаће против.

Понавља питање.

(Гласали су сви за, само један против) Дакле усвојен је цео пројект уговора

Б. Станојевић. Ви знате да смо прошлог пута слили два члана у један. За то су чланови променили своје бројеве и треба како њих тако и она места где се позивамо на поједине чланове, поправити према сада већ примљеном пројекту.

(Чита где што треба исправити и одборници чине исправке у својим пројектима)

Г. Марко учинио је још једно питање које гласи:

(чита питање које је на завршетку код писма г. Д-р. Лека.)

Господо, није тешко увидети кога се тиче ово питање г. Марка Лека. Ја сматрам за дужност да изјавим да уговор таква какав је поднесен одбору, није дело само једнога члана него је то резултат рада свију чланова комисије која је ово питање проучавала и до коначнога решења довела. У самок почетку сви су чланови комисије осим г. Марка Лека били мишљења да за осветлење Београда не усвојимо осветлење које датира из прошлог века, да не пустимо да се по Београду шири установа која се на западу преживела и коју свуда где је то могуће из саобраћаја избадују; ми смо хтели да у Београд уведемо најсавршеији систем осветлења, да се послужимо резултатима најновијих открића науке да ставимо у службу наше општине и наших грађана ону природну снагу којој припада будућност, а то је електрицитет. С тога дакле смем у име осталих чланова комисије за осветлење да изјавим да нам приклапању овог уговора нису служили за углед никакви уговори страних општина у којима је искључиво или од чести електрично осветлење усвојено него смо имали пред очима, него су нам за основицу служили једино и искључиво интереси општине вароши Београда. (Врло добро тако је и требало.)

Председник. И овај се одговор прима к знању.

Ф. Васиљевић. Решено је у одбору да се за чишћење ђубрета у кварту врачарском држи друга лицитација код Косте Лазаревића у кафани. Лицитација је одређена али не тамо већ у општини. То је погрешно и ја молим да се то поправи.

Председник. Ви сте мени то и посебице казали и ја сам сазнао да је у истини учињена нехотична погрешка у рачуноводству и са тога ће се лицитација одложити за 15-ти август или други који дан.

Молим вас да чујете молбе за уверења.

Секретар чита: Моле за уврења да не могу да плаћају судску таксу:

Јелка Антонијевићка, Милица Илић, Коста Виденовић, Јоца Терзић, Димитрије Николић, Драгутин Сарић и Беша Абдерагић, (да се суд извести и да уверење).

Моле за уверења о сиротном стању: Лазар Верговић бив. надзорник општине (сиром). Сава Мијаиловић (суду);

Да су сиротног стана и да не могу издржавати децу у школи:

Милева Данчевић (доброг стања), Риста Милановић ноћни стражар (сиром) и Љубица Ниволићева ученица (сирота),

Васа Поповић бив. трговац да не мож због сиромаштине да плаћа порез (сиром) је)

Бенихел Бернад из Беча турски поданик, српски заштићеник, моли да се ослободи од тога те да може бити само тур-

ски поданик (суду да прибави потребна обавештења)

М. Велизарић. Ја предлагем да се, док трају ове врућине, седнице одборске држе недељом пре подне.

Председник Прима се к знању.

А. Одавић. Овде пред нас изилазе молбе по којима би се скратио разговор кад би чиновник дотични вршио тачно своју дужност. За Лазу Верговића нпр. вели се да га нема у пореском распореду, а да је се само завирило у књигу из прошле године морао би се наћи јер је био надзорник у општини.

Председник. Узимам ту примедбу на знање и закључујем данашњи састанак.

Састанак је трајао до 9 сати по подне

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а) За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до . . . . . 5 д

б) За свирање са певањем вешака од 1 концерта 5

в) За свирање аженског (оркестр) Дамен-Канеле 20-

II.

а) За 1 игранку у локал I-ог реда . . . . . 15 д

б) За 1 игранку у локал II-ог реда 10

в) За 1 игранку у локал III-ег реда . . . . . "

III.

а) За панораму на дан . . . . . 5—10 д

б) За разне представе и показивање вештина, певно . . . . . 10—50 "

в) За менаџерије и музеуме . . . . . 5—15 "

г) Циркус од представе . . . . . 10—20 "

д) За забаве „Тинга-Танга“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера . . . . . 50—

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

За воду на савској пумпи.

а) Буре од 3 акова . . . . . 00-5 дин.

б) Буре од 6 акова . . . . . 00-10 "

в) Буре од 9 акова . . . . . 00-15 "

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО :

а) За чишћење димњака (цилиндера) без раз . . . . . 0-20 >
 б) За неуздан шпархера . . . . . 0-40 >
 в) За узидан . . . . . 0-50 >
 г) За велики узидан шпархера у гостионици . . . . . 0-20 >
 д) За чишћење димњака од два спрата . . . . . 0-10 >
 е) За чишћење простог димњака . . . . . 0-10 >
 ж) За чишћење чункова до 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0-10 >
 з) За чишћење чункова од 2 и по метра на уједно са више пећима . . . . . 0-20 >
 а) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0-75 >

II. ИЗВОЖЕЊЕ ТУВРЕТА :

а) За собу и кујну или мањи дућан са собом . . . . . 0-20 >
 б) 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом . . . . . 0-60 >
 в) 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале . . . . . 1-00 >

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА :

а) Од кубног метра . . . . . 12-00 д,
 б) Од акова . . . . . 0-60 д

ИЗВЕШЋЕ

Од „Дифтерије“ разболело се од 13 до 22. Децембра свега 4 особе а умрла је само 2

	РАЗБОЛЕЛО СЕ	У КВАРТУ	У Л И Ц А	ПРИМЕДБА
1	Матилда кћи г. Рота	14. Децембра	Теразијски	Скопљ. ул 10 умрла је 15 Дец
2	Каролине кћи г. Валека	14. Децембра	Варошки	К. Мих 6 оздравила је
3	Олга кћи г Рота	15. Децембра	Теразијски	Скопљ. ул. 10 умрла је 16 Дец
4	Адолф син Хелера	20. Децембра	Савамадски	Савам. ул. 36 још болује.

16 17, 18 19 и 21 Д. цембра није пријављен ни један случај.

21. Децембра 1891 у 4 сата по подне.

Др. М Хаџи Лавић

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 13 до 19 Децембра.

ТЕЖИНА	Ч Е Г	100 к.
		просечна цена
КИЛОГР.		ДИН.
20256	Брашна пшенична	25 —
58	Брашна кукурузна	16 —
776660	Пшенице	19-80
75943	Кукуруза	11 30
131511	Ражи	18 50
50786	Јечма нова	11-40
58208	Овса	11 40
2886	Пасуља	23 —
6258	Кромпира нова	10 —
551	Арпаџица	25.—
3444	Црна лука	14—
32	Бела лука	40—
59 825	Шљива сувих	28.50
30923	Круш и раз. воћа	22 —
	Јабука	—
1196	Ораја	37—
	Грожђа	—
45	Воће разно	—
10.000	Сочива	—
617	Сира	90—
354	Кајмака	130—
59400	Сена	5-50
4780	Сламе	2-80
350	Масти	130—
503	Рибе фришке	120.—
56788	Свиња дебелих	75 —
824	Сува меса	220 —
204	Меса говеђа сиров	—
	Длаке говеђе	—
1074	Црева урађена	—
	Костију	—
	Кудеље	—
51875	Коже раз.	—
613	Цемента	—
268	Катрана	20.—
7620	Креча	3-40
6588	Ђумура дрвена	7.—
19 400	Угљена камена	3 20
	Камено разно	—
	Дрвенарије разне	—
21438	Вина црна	40—
	Ракије комовете меке	—
4930	» шљивовите меке	60—

ИЗВЕШТАЈ

О ЦЕНАМА

разног поврћа и осталих производа на великој пијаци од 13 до 19 Децембра 1891. год.

ТЕЖИНА	НАИМЕНОВАЊЕ	100 к.
		просечна цена
КИЛОГР.		ДИН. П.
100	Камак ужички	150 —
100	Србски сир	100 —
	100 главица купуса	100 —
	Кисели купус у главици	20 —
100	Купус рибанац	20 —
100	Кромпира	10 —
100	Црна лука шутк.	15 —
100	» » у венцу	60 —
100	Пасуљ бели ситни	30 —
100	» » градишки	40 —
100	» жути	30 —
100	Лук бели	50 —
100	Ужичка сира	50 —
	Меда у саћу	120 —
100	Јабука колачарка	40 —
100	» сенација	40 —
100	» обични	30 —
100	» кисел зимски	30 —
100	Крушака воденача	20 —
100	» зимски	20 —
100	» такуша	20 —
100	Гуња	10 —
100	Млеко	25 —
	Јаја 4 или 5	—
	Један пар ћурана	—
	» » ћурака	5 —
	» » гусака	5 —
	» » пилића	2 —
	Ораја	50 —
10	Месо говеђе	100 —
100	» телеће	120 —
100	» недрано овче	60 —
100	» драно	50 —
100	» свињско	120 —
100	Маст	130 —
100	Сало свињско	130 —

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска

Парна штампарија Народне Радикалне Странке.

Уредник Урош Кумановић